

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpatul Gutium Vitali, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27.07.2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

Gutium Vitali xxxx, născut la xxxx, originar din xxxx și domiciliat în xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.03.2016 - 27.07.2016;

Instanță de apel: 1) 19.08.2016 - 28.10.2016;

2) 29.11.2018 – 06.02.2019

Instanță de recurs: 11.12.2019 - 19.02.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 iulie 2016, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Gutium Vitali a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(5) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Gutium Vitali, la 28.12.2015, noaptea împreună cu altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, împărțind în prealabil rolurile, fiind în participație simplă, având intenția sustragerii pe ascuns a bunurilor ce aparțin altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, folosindu-se de faptul că nu sunt văzuți de nimeni, cu ajutorul unui evacuator, tainic au sustras automobilul de model „Mercedes Benz A 170”, cu n/î xxxx la preț de 58 515 lei, lăsat fără supraveghere la 23.12.2015 la intersecția străzilor șos. Balcani și str. Pietrăriei, mun. Chișinău, după care cu bunul sustras au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzând astfel părții vătămate Nunu Victor un prejudiciu material în proporții mari.

Tot el, în noaptea de 25.01.2016 spre 26.01.2016, împreună și prin înțelegere prealabilă cu altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, s-au deplasat cu automobilul de model „Mercedes Vito” în s. Văsieni, r-nul Ialoveni, după care, prin deteriorarea ușii de la intrare au pătruns, în domiciliul cet. Corneei Ion,

amplasat în s. Văsieni, r-nul Ialoveni, de unde, pe ascuns, au sustras bunuri materiale și anume: o trompetă de model „Roy Benson” cu prețul de 33 000 lei, un notebook de model „Acer” cu prețul de 9 900 lei, amplificator audio de model „Technics” cu prețul de 4 000 lei, o stație muzicală de model „Profi Sound” cu prețul de 4 400 lei, o cameră video de model „Sony 560” cu prețul de 3 000 lei, o șurubelniță electrică cu încărcător de model „Makita” cu prețul de 1 500 lei, o mașină de găurit de model „Top Craft” TPMBE cu prețul de 1 500 lei, un ferestru electric de model „Phiolent” 600 E cu prețul de 500 lei, un telefon mobil de model „Nokia” cu prețul de 500 lei, un telefon mobil de model „Samsung” cu prețul de 500 lei, o plapumă cu prețul de 50 lei, o mașină de tăiat metal de model „Bosch” 1347 cu prețul de 1 200 lei, o șurubelniță electrică de model „King Craft” cu prețul de 1 400 lei, o mașină de șlefuit de model „Makita” 9036 cu prețul de 3 000 lei și un pistol pentru aer cu regulator presiune de model „Chiampo” cu prețul de 350 lei, bunuri pe care împreună le-au transportat la domiciliul persoanei în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, pricinuindu-i, astfel, părții vătămate, Corneei Ion o pagubă materială considerabilă în valoare de 64 800 lei.

În urma acțiunilor sale prelungite, Gutium Vitali a cauzat părților vătămate un prejudiciu material în valoare totală de 123 315 lei.

3. Avocatul Palancica Victor în numele inculpatului a contestat cu apel sentința, solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Gutium Vitali să-i fie stabilită pedeapsa prin prisma art.90 Cod Penal.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că, instanța de apel la individualizarea pedepsei urmează să țină cont și de atitudinea inculpatului după comiterea infracțiunilor, care a recunoscut vina pe deplin, a depus cerere de examinarea a cauzei în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a reparat benevol și integral părților vătămate prejudiciul material cauzat prin furt, precum și a comunicat că regretă cele săvârșite, se căiește sincer și nu va mai repeta cele săvârșite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2016, a fost respins apelul ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță s-a ocupat în mod judicios de aprecierea probelor, acordând deplină eficiență prevederilor art.101 Cod de procedură penală, iar starea de fapt reținută și de drept apreciată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză la urmărirea penală, relevate în cuprinsul sentinței.

A notat că, urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu sau constatat încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate în cauză.

Astfel, a enunțat că probele administrate în faza de urmărire penală sânt suficiente pentru a constata, că fapta există și constituie infracțiunea prevăzută de art.186 alin.(5) Cod penal, fiind de natură să permită stabilirea pedepsei.

Privind pedeapsa aplicată inculpatului Gutium Vitali, care este și obiectul apelului, instanța de apel a conchis, că instanța de fond just și întemeiat a stabilit categoria și termenul pedepsei principale, acordând deplină eficiență art.art.61, 75 Cod penal, ce determină scopul pedepsei penale, restabilirea echității sociale și

corijare a infractorului, întru prevenirea comiterii de către acesta a altor infracțiuni, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, ținându-se cont de gravitatea faptei penale și prejudiciul cauzat prin consecințele survenite.

Cât privește solicitarea apelantului privind aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal și stabilirea în privința inculpatului pedepsei sub limita minimă, prevăzută de sancțiunea pentru infracțiunea respectivă, a menționat că nu poate fi acceptată de către instanța de apel. Or, faptul că inculpatul a recunoscut vina și a făcut declarații, a manifestat căință sinceră, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, nu pot fi calificate drept circumstanțe excepționale, ci sunt împrejurări obișnuite, deloc ieșite din comun care predomină și caracterizează o persoană, iar recunoașterea vinei este un drept al inculpatului și nu o obligație. Referitor la modalitatea de executare, contrar solicitării avocatului apelant, instanța de apel a considerat că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.90 Cod penal, care reglementează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, soluția primei instanțe și în această parte fiind una întemeiată.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că inculpatul Gutium Vitali a comis prezenta infracțiune prin participație, prejudiciul material cauzat prin infracțiune nu a fost recuperat, pe parcursul judecării cauzei a avut un comportament iresponsabil neprezentându-se în ședința de judecată la termenele fixate de către instanță, fiind anunțat în căutare, fapt ce a dus la tergiversarea examinării cauzei în termeni rezonabili.

De asemenea, instanța de apel, a considerat că pedeapsa principală rezultantă de 7 ani închisoare, cu executare prin privare de libertate, reprezintă o pedeapsă proporțională, atât cu gravitatea efectivă a faptelor comise de inculpat, concretizată prin modul în care acesta a acționat, cât și cu personalitatea acestuia, aprecierea fiind făcută fără o preeminență a vreunui din criteriile arătate. Astfel, a remarcat că corectarea și reeducarea inculpatului urmează a avea loc doar în condiții privative de libertate și va da posibilitate inculpatului, ca prin programele educaționale desfășurate în mediu închis prin restrângerea libertății, la conștientizarea consecințelor faptelor sale, în vederea unei reintegrării sociale a acestuia, indicând că argumentele apelantului în acest sens fiind neîntemeiate.

A concluzionat că, față de toate aspectele expuse, nu se impune reconsiderarea pedepsei aplicate inculpatului sub nici un aspect, respectiv al schimbării modalității de executare a pedepsei, iar hotărârea pronunțată asigură sub acest aspect justul echilibru dintre gravitatea faptei și pedeapsa aplicată, așa încât a constatat că pedeapsa a fost corect individualizată, motiv pentru care față de toate motivele de apel formulate și analizate în cauză, instanța de apel a respins ca nefondat apelul formulat.

5. Inculpatul a contestat cu apel sentința solicitând casarea integrală a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

În motivarea cerințelor sale a invocat faptul că, la faza urmăririi penale a comunicat că a luat mașina de model „Mercedes Benz A 170” care se afla pe marginea drumului cu scopul de a se plimba, dar ofițerul de urmărire penală a indicat că a furat-o, cu scopul de a o vinde. Mașina a fost înapoiată lui Nanu Victor, însă ultimul a cerut suma de 58 515 lei, cu care dânsul nu este de acord și a cerut în

acest sens efectuarea expertizei. De asemenea, a notat că la faza urmăririi penale a fost audiat fără apărător, iar ofițerii de urmărire penală au indicat ceea ce au dorit ei. A explicat că, partea vătămată Corneei Ion l-a amenințat că dacă nu va semna cele indicate de ei, atunci îl vor bate foarte tare. Toate lucrurile care au fost sustrase de la partea vătămată Corneei Ion au fost întoarse, însă acesta oricum a solicitat suma de 64 800 lei, iar dânsul nu este de acord cu această sumă și a solicitat efectuarea expertizei, în cele din urmă fiindu-i refuzat.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, a fost respins apelul ca fiind depus peste termen.

6.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel reiterând prevederile art.402 alin.(1), 403 alin.(1), 404 alin.(1) Cod de procedură penală, a constatat că inculpatul Gutium Vitali a contestat cu apel sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iulie 2016, cererea de apel fiind depusă la data de 08 octombrie 2018 (conform inscripției de pe plicul de expediere a cererii de apel).

În continuare, instanța de apel a notat că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

A subliniat că, potrivit prevederilor art.230 alin.(2) Cod procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei penale, instanța de apel a constatat că prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 16 mai 2016 s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului Gutium Vitali. În cadrul ședinței de judecată din 14 iulie 2016 inculpatul Gutium Vitali s-a prezentat, prin cerere scrisă a solicitat examinarea cauzei penale în baza art. 364¹ Cod procedură penală. Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 14 iulie 2016 s-a admis cererea inculpatului Gutium Vitali privind examinarea cauzei penale în baza art. 364¹ Cod procedură penală. Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 19 iulie 2016 rezultă că inculpatul Gutium Vitali s-a prezentat, acesta a fost audiat, fiindu-i acordat la final dreptul la ultimul cuvânt. Instanța de fond a anunțat întrerupere și a fixat ședința de judecată pentru data de 27.07.2016, însă inculpatul nu s-a prezentat, iar prin sentința pronunțată, instanța de fond a dispus efectuarea căutării lui Gutium Vitali în continuare de către IP Buiucani în baza dosarului de căutare nr. 2016030176. Prin procesul-verbal de reținere din 29.10.2018 rezultă că inculpatul Gutium Vitali a fost reținut la data de 29.10.2018. În ședința de judecată a instanței de apel inculpatul Gutium Vitali a indicat că a fost reținut în Rusia un an de zile și atunci când a ajuns în Republica Moldova a scris cerere de apel împotriva sentinței instanței de fond, solicită să fie repus în termenul de declarare a apelului.

La caz, reieșind din prevederile art.402 Cod procedură penală, instanța de apel a notat că termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat începând cu data de 20 iulie 2016 și care a expirat la data de 03 august 2016, aceasta fiind și ultima zi pentru declararea apelului, însă cererea de apel formulată de inculpatul

Gutium Vitali a fost depusă după ultima zi de declarare a apelului, și anume la data de 08 octombrie 2018.

În acest context, instanța de apel a stabilit că apelul declarat de inculpatul Gutium Vitali împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iulie 2016, la data de 08 octombrie 2018, a fost depus cu omiterea termenului de 15 zile stabilit de lege pentru declararea apelului, din care motive apelul declarat urmează a fi respins, ca fiind depus peste termen.

Totodată, instanța de apel a mai relevat că apelantul nu a invocat careva motive pertinente de omitere a termenului de declarare a apelului, respectiv, instanța nu a reținut nici un temei pentru repunerea apelantului în termenul de declarare a apelului. Or, instanța de apel a remarcat că inculpatul Gutium Vitali a fost prezent la ședința de judecată în instanța de fond, dânsul cunoștea despre ședința de judecată din data de 27 iulie 2016, atunci când instanța de fond a pronunțat sentința în privința sa, deci dânsul cunoștea despre desfășurarea cauzei penale, iar motivele de neprezentare a acestuia sunt imputabile dânsului.

În final, a evidențiat că în situația când instanța de apel respinge apelul ca fiind depus peste termen, nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărârii adoptate, din acest punct de vedere, nu există temei de a se expune asupra legalității și temeiniciei sentinței primei instanțe prin prisma criticilor invocate în cererea de apel declarată de inculpatul Gutium Vitali împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iulie 2016.

7. Inculpatul Gutium Vitali, la 25 noiembrie 2019, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărâri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, nu este de acord cu termenul de 7 ani închisoare stabilit de către instanța de judecată, pentru că el împreună cu persoana în privința căreia a fost disjunsă cauza, au restituit toate bunurile părților vătămate.

8. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul, care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia deoarece este declarat peste termen.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că, recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile **de la data pronunțării deciziei**.

Potrivit dispozițiilor art.230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea

acestui impune pierderea acestui drept procesual și nulitatea actului respectiv.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d.22-21), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența inculpatului Gutium Vitali, cu înștiințarea acestuia despre pronunțarea deciziei integrale la 06 martie 2019.

Conform art.231 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului. La calcularea termenelor nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 07 martie 2019 - data pronunțării deciziei integrale, ultima zi pentru declararea recursului fiind 05 aprilie 2019, iar recursul ordinar declarat de inculpatul Gutium Vitali a fost depus la 25 noiembrie 2019 (conform ștampilei de pe plic), prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

Mai mult, inculpatul nu a solicitat repunerea în termen a recursului și nu a invocat careva motive ce au determinat întârzierea depunerii recursului.

Totodată, în situația când instanța de recurs dispune inadmisibilitatea recursului ca fiind tardiv, aceasta nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărârii adoptate, din care motiv nu există teme de a se verifica legalitatea deciziei instanței de apel.

Astfel, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.art.422, 432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

10. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Gutium Vitali împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, în cauza penală în privința lui *Gutium Vitali* xxxx, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 02 aprilie 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac